



BILTEN - NEWSLETTER

JULI
SEPTEMBAR
2025



...jer nam je stalo!

5 godina kasnije - Epilog izbornih prevara u Doboju (Lokalni izbori 2020.)

67

optužnica protiv 350 lica

27

oslobađajućih presuda za 139 lica

1

uslovna osuda protiv 2 lica

1

optužba odbijena

Koalicija "Pod lupom" je sprovedla analizu s ciljem utvrđivanja epiloga izbornih prevara u Doboju za Lokalne izbore 2020. godine.

Zabrinjavajuće je što se ovako važni predmeti, koji direktno utiču na demokratski proces i povjerenje građana i građanki u slobodne i poštene izbore, ne rješavaju ni godinama nakon što su počinjeni.

Prema preporukama Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH (VSTV BiH), procesuiranje izbornih prevara mora biti prioritet u radu tužilaštava i sudova, posebno kada se radi o slučajevima koji imaju veliki javni interes.

VSTV je još u ranijim analizama naglašavao potrebu za efikasnijim postupanjem i jačom koordinacijom između tužilaštava, sudova i CIK BiH, kako bi se izborni zakon sprovodio dosljedno, a krivična djela efikasno i blagovremeno sankcionisala.

Javna kampanja za bolje izbore u BiH



Živinice

Bijeljina



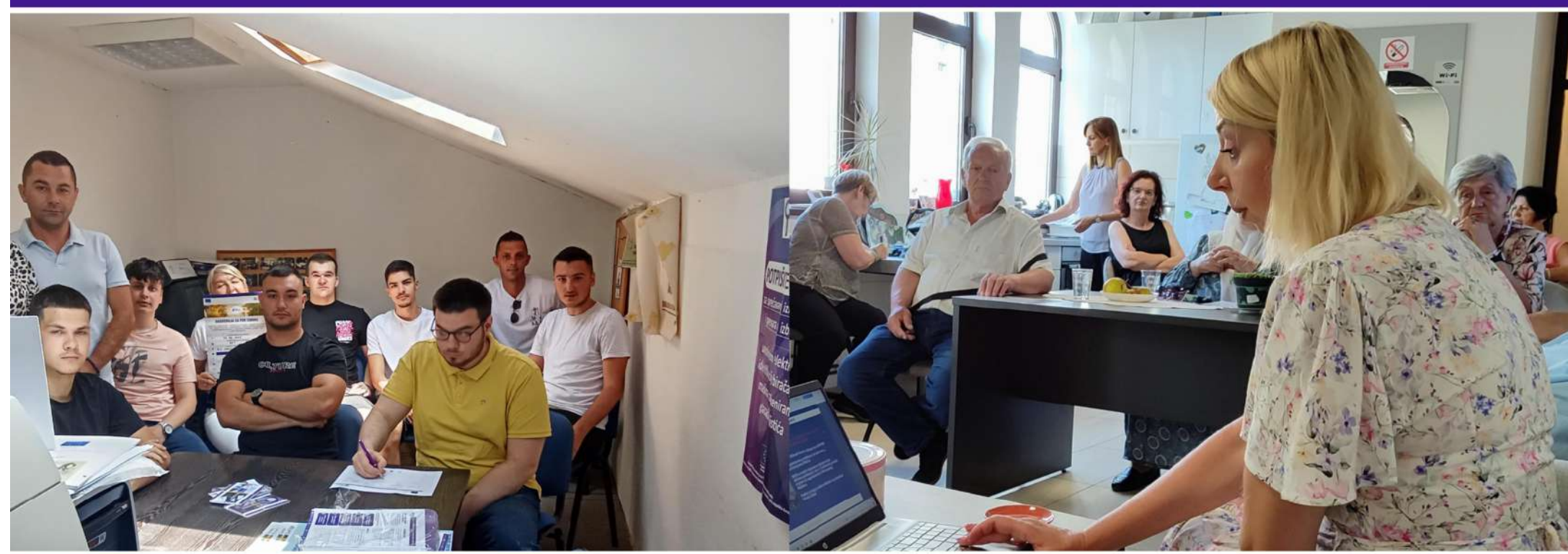
Tuzla

Kotor Varoš



Srbac

Mostar



Foča

Vogošća



Zavidovići

Zvornik



Kalesija

Banja Luka

Ulične akcije

Akademije za fer izbore

...jer nam je stalo!



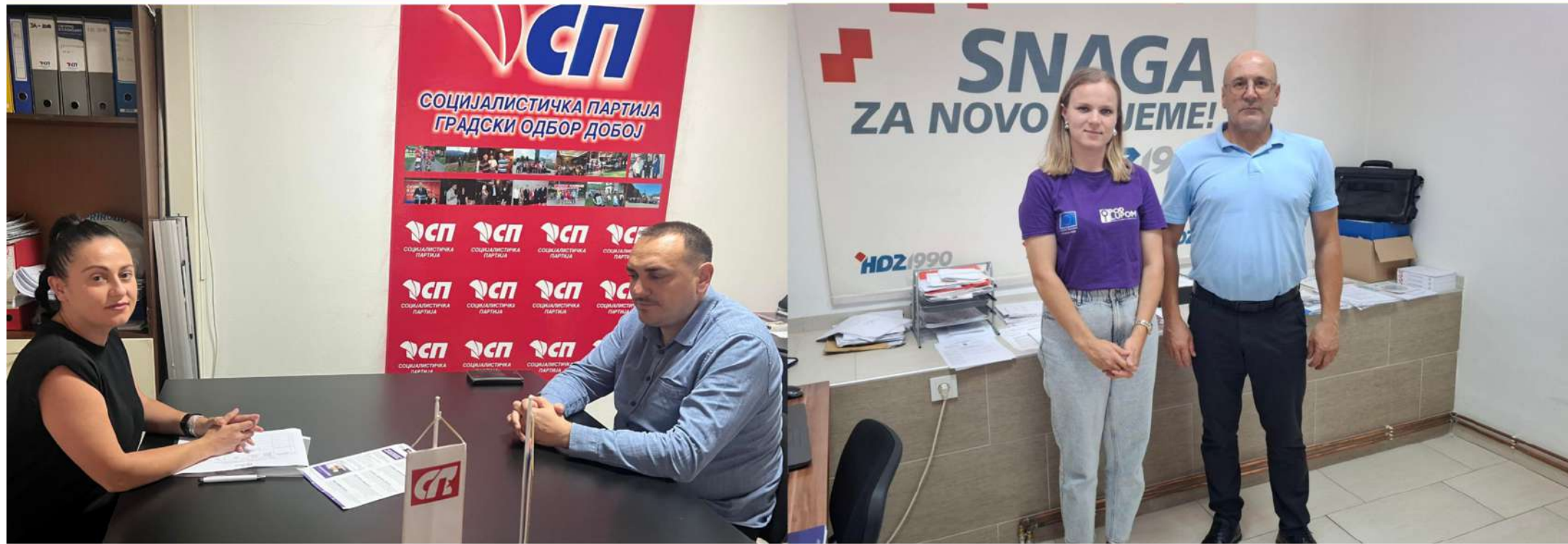
Livno

Banja Luka



Banja Luka

Bugojno



Doboј

Travnik



Zenica

Bosansko Grahovo



Brčko distrik BiH

Vogošća



Bijeljina

Mostar

Sastanci sa političkim subjektima

Druženja sa građanima/kama

Koalicija „Pod lupom“ nastavlja s provođenjem javne kampanje širom Bosne i Hercegovine, s posebnim naglaskom na zagovarane ključnih preporuka za unapređenje izbornog procesa na lokalnom nivou. Cilj kampanje je potaknuti da se prepoznaju i implementiraju rješenja koja će dugoročno unaprijediti izborni proces u BiH, ali i osnažiti građane da aktivno učestvuju u njegovom oblikovanju. Pored zagovaračkog rada, Koalicija „Pod lupom“ kroz različite programe nastoji približiti teme demokratije i izbora široj javnosti poput održavanja „Akademija za fer izbore“ u lokalnim zajednicama.

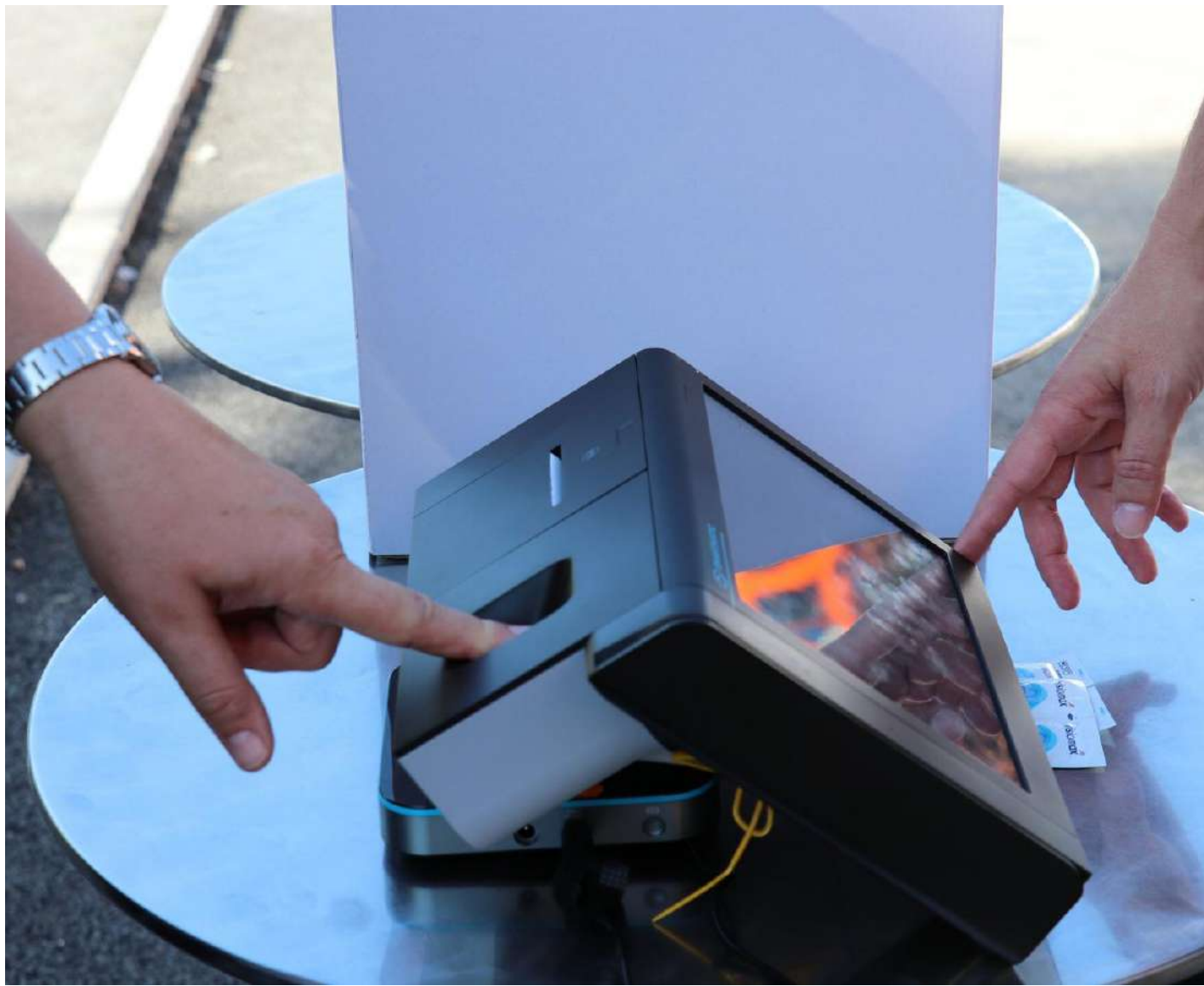
Na ovaj način Koalicija "Pod lupom" želi podstaći veće uključivanje građana/ki u izborni proces i jačati demokratsku kulturu u zajednicama širom BiH.

Javna kampanja u brojkama

3900+
građana/ki direktno uključeno u aktivnosti javne kampanje
692
certificirana polaznika/ice Akademije za fer izbore
354
sastanka sa donosiocima odluka i izbornom administracijom
53
organizovane Akademija za fer izbore
42
ulične akcije

...jer nam je stalo!

Osigurana sredstva Centralnoj izbornoj komisiji BiH (CIK BiH) za nove izborne tehnologije



OHR je 17.07.2025. godine donio odluku kojom je otkočen proces uvođenja skenera glasačkih listića i elektronske identifikacije birača na svim biračkim mjestima u državi. Ovom Odlukom, sredstva koja su potrebna Centralnoj izbornoj komisiji za nabavku izbornih tehnologija dostupna su iz dobiti Centralne banke BiH.

Ministar finansija i trezora BiH, Srđan Amidžić (SNSD) odbio je potpisati nalog za prebacivanje novčanih sredstava CIK-u za uvođenje novih tehnologija, ali je prema novim zakonskim odredbama, zamjenik ministra finansija, Muhamed Hasanović (SDP) u mogućnosti potpisati nalog kada ministar finansija to odbije, što je i učinjeno.

Na taj način, Centralna banka Bosne i Hercegovine je dana 20.08.2025. izvršila prijenos sredstava u iznosu od 112,5 miliona KM na račun Ministarstva finansija i trezora BiH koja su se u cijelosti prebacila CIK-u. Centralna izborna komisija BiH je 18.9.2025. objavila plan nabavki za uvođenje specifičnih izbornih tehnologija u izborni proces prema kojem će u periodu septembar/oktobar 2025. godine biti objavljen javni tender za nabavku izbornih tehnologija.

Predstavljena baza preporuka za unapređenje izbora u BiH

PREPORUKA	DAVALAC PREPORUKE	GODINA	VRSTA PREPORUKE	KOME JE NAMJENJENA	TIP PROMJENE	STATUS PREPORUKE
Zaštitnu fasciklu za prekrivanje glasačkih listića za glasanje putem skenera potrebno je redizajnirati na način da prekrije cijelu dužinu glasačkog listića, a birače uputiti da stranu glasačkog listića na kojoj su označili svoje glasačke preferencije okrenu prema skeneru (dole) kako se ne bi vidio izbor glasača pri ubacivanju listića u skener i kako bi se osigurala tajnost glasanja.	Pod lupom	2024	Izborni dan	CIK BiH	Izmjena provedbenog akta CIK-a BiH	Nije implementiran o

Koalicija „Pod lupom“ kreirala je jedinstvenu bazu preporuka za unapređenje izbornog procesa u BiH, koja na jednom mjestu sadrži sve preporuke koje su u proteklih deset godina dali Koalicija „Pod lupom“, ODIHR, te CIK BiH.

Ova baza predstavlja vrijedan alat za građane/ke, institucije i organizacije civilnog društva jer omogućava pregled svih ključnih preporuka koje se odnose na unapređenje izbornog zakonodavstva i jačanje integriteta izbora u BiH.

Posebna vrijednost baze leži u mogućnosti filtriranja preporuka prema više kriterija, od statusa implementacije, vrste i tipa potrebnog unapređenja, institucije kojoj je preporuka upućena, pa sve do godine u kojoj je preporuka data i organizacije ili institucije koja ju je predložila.

Baza preporuka nije namijenjena samo stručnjacima i institucijama, već i svim građanima/kama koji žele razumjeti stanje i izazove izbornog procesa u BiH, kao i konkretne korake koji se mogu poduzeti da bi izbori bili slobodniji, pošteniji i u skladu s najvišim demokratskim standardima. Na ovaj način građani će imati uvid u to šta se predlaže za poboljšanje izbora, koliko su nadležne institucije do sada uradile i šta još ostaje otvoreno kao zadatak za budućnost.

Baza preporuka je dostupna na web stranici www.podlupom.org.

PODCAST "IZBORNI KOMPAS"



Koalicija za slobodne i poštene izbore „Pod lupom“ pokrenula je informativno-edukativni podcast pod nazivom „Izborni kompas“, s ciljem da građanima i građankama Bosne i Hercegovine približi izbore u BiH, izazove i potrebna unapređenja, te načine kako se svi građani mogu uključiti i raditi na unapređenju izbornog procesa.

Podcast se primarno emituje putem YouTube kanala Koalicije „Pod lupom“ i Spotify-a.

U podcastu ne pametujemo, već pričamo jasno, direktno i najvažnije, korisno. Naš cilj je jednostavan, a to je da zajedno razumijemo izbore i sve što se veže za njih, da vidimo kako se pozitivne promjene mogu desiti, koje su to promjene i kako svaki od nas može da utiče na promjene.



Skeniraj za epizode
na YouTube kanalu!



Skeniraj za epizode
na Spotify-ju!

...jer nam je stalo!

PR trening za organizacije civilnog društva



Koalicija „Pod lupom“ kontinuirano jača kapacitete organizacija civilnog društva kroz praktične obuke.

Učesnici su na PR treningu prilagođenom za NVO sektor učili kako kreirati efektivna saopćenja za medije, organizovati konferencije za medije i davati izjave pred kamerom te savladati tremu. Trening je obuhvatio i razvijanje novih vještina u korištenju društvenih mreža i online oglašavanja, uz konkretne alate za vidljivije i snažnije djelovanje u javnosti.

Zajedno gradimo uticajnije civilno društvo.

Regionalna radionica „Zaštita integriteta izbora na Zapadnom Balkanu: Jačanje nadzora i povjerenja“



Koalicija „Pod lupom“ učestvovala je na regionalnoj radionici „Zaštita integriteta izbora na Zapadnom Balkanu: Jačanje nadzora i povjerenja“, održanoj u Varšavi, u organizaciji ODIHR-a.

Radionica je okupila predstavnike institucija i organizacija iz cijelog Zapadnog Balkana s ciljem jačanja međuinstitucionalnog dijaloga, procjene primjene demokratskih mehanizama zaštite i unapređenja povjerenja u izborne procese.

Koalicija „Pod lupom“ je dala svoj doprinos u okviru sesije „Umjetna inteligencija i integritet izbora: Rizici i regulatorni pristupi“, gdje je razgovarano o uticaju umjetne inteligencije na izborni proces, od komunikacije s biračima i personalizacije kampanja, preko dezinformacija, pa sve do posmatranja izbora.

...jer nam je stalo!

Analiza prijava izbornih nepravilnosti policijskim agencijama i tužilaštvima u BiH (Lokalni izbori 2020.)

PRIJAVE IZBORNIH NEPRAVILNOSTI POLICIJSKIM AGENCIJAMA U BIH (Lokalni izbori 2024.)

275

prijava svim policijskim agencijama

157

prijava kantonalnim upravama policije u FBiH

65

prijava Policiji Brčko distrikta BiH

51

prijava policijskim upravama u RS

2

prijava Federalnoj upravi policije

Analiza obuhvata period od 08.05.2024. godine, kada je CIK BiH raspisao Lokalne izbore 2024., do proglašenja potvrđenih rezultata tih izbora.

PRIJAVE IZBORNIH NEPRAVILNOSTI TUŽILAŠTVIMA NA SVIM NIVOIMA U BIH (Lokalni izbori 2024.)

178

prijava tužilaštvima na svim nivoima

okružna javna tužilaštva u RS 77

kantonalna tužilaštva u FBiH 73

Tužilaštvo BiH 24

Tužilaštvo Brčko distrikta BiH 3

Federalno tužilaštvo FBiH 1

Republičko javno tužilaštvo RS 0

* Opšte odjeljenje postupa po prigovorima na odluke (naredbe) okružnih javnih tužilaštva RS.

0 10 20 30 40 50 60 70 80

Broj prijava

Analiza obuhvata period od 08.05.2024. godine, kada je CIK BiH raspisao Lokalne izbore 2024., do proglašenja potvrđenih rezultata tih izbora.

Koalicija „Pod lupom“ sprovela je analizu postupanja policijskih agencija i tužilaštava u vezi sa prijavama izbornih nepravilnosti tokom lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini održanih, 6. oktobra 2024. godine.

Podaci iz analize ukazuju na nizak nivo konkretne pravosudne reakcije i sporost u procesuiranju zaprimljenih prijava, što umanjuje preventivni efekat i povjerenje građana u pravosudne institucije.

Iako su zabilježeni pozitivni pomaci, uključujući formiranje izbornih štabova i zajedničkih timova, te unapređenje koordinacije između policije i tužilaštava, kapaciteti institucija ostaju ograničeni.

Ključni izazovi uključuju nedostatak kadra, dugotrajne istrage i složenost predmeta koji često uključuju pojave poput kupovine glasova, prijetnji biračima, zloupotrebe javnih resursa i organizovanog dovoženja birača, što zahtjeva posebno razumijevanje izbornog konteksta i zakonodavnog okvira.

Posebno je važno posmatrati ove nalaze u svjetlu zaključaka 18. konferencije glavnih tužilaca u BiH (maj 2024.), na kojoj je istaknuta potreba za prioritarnim postupanjem u slučajevima izbornih prevara. Međutim, analiza pokazuje da efekti ovih zaključaka još nisu vidljivi u praksi.

Neophodno je da tužilaštva i policijske agencije unaprijede međusobnu saradnju, stručne kapacitete i efikasnost u postupanju. Trenutni nivo procesuiranja nije zadovoljavajući. Potrebni su hitni i odlučni pomaci kako bi se osigurao integritet izbornog procesa i vratilo povjerenje građana u institucije i vladavinu prava – posebno uoči Općih izbora u BiH planiranih za 2026. godinu.

...jer nam je stalo!

Jačanje vidljivosti organizacija civilnog društva



Lubussa, Ljubuški



Peta strana svijeta, Kotor Varoš



Sunce, Bugojno

U okviru kontinuiranih napora da poveća vidljivost organizacija članica, Koalicija „Pod lupom“ kontinuirano radi na razvoju i promociji kratkih videa koji predstavljaju rad i misiju svake organizacije članice Koalicije "Pod lupom".

Videi omogućavaju građanima i građankama da se na pristupačan način informišu o osnovnim ciljevima organizacija članica, njihovom angažmanu na jačanju izbornog integriteta, kao i o širem kontekstu njihovog djelovanja u lokalnim zajednicama.

Videi su dostupni na zvaničnom YouTube kanalu Koalicije „Pod lupom“, gdje nastavljaju služiti kao vrijedan resurs za edukaciju, informisanje i promociju građanskog aktivizma općenito ali i u izbornim procesima.

Prijevremeni izbori za predsjednika Republike Srpske



CIK BiH je 28.08.2025. donijela Odluku o raspisivanju i održavanju prijevremenih izbora za predsjednika Republike Srpske iz reda srpskog naroda koji će se održati u nedjelju, 23.11.2025.

NSRS prethodno je odbacila mogućnost provođenja prijevremenih izbora za predsjednika RS te je zahtijevala od svih političkih faktora u RS-u, političkih partija i pojedinaca da se ne prijavljuju na prijevremene izbore. NSRS zahtijeva od predsjednika Republike Srpske Milorada Dodika da nastavi obavljati funkciju predsjednika Republike Srpske u punom kapacitetu i nakon presude Suda BiH kojim je Milorad Dodik osuđen na godinu dana zatvora, te mu je izrečena zabrana vršenja dužnosti predsjednika RS-a u trajanju od šest godina.

Koalicija "Pod lupom" je kontinuirano radila na informisanju javnosti kroz pravovremene reakcije i medijske istupe, ukazivala da su odluke Suda BiH, Ustav BiH i Izborni zakon BiH obavezujući za sve političke aktere i institucije. Naglašavano je da su prijevremeni izbori neminovnost koja proizlazi iz samih zakonskih odredbi i da njihovo održavanje predstavlja jedini demokratski ispravan put.

Koalicija "Pod lupom" nastaviti će da kroz monitoring izbornog procesa doprinosi jačanju integriteta izbora u BiH, te da bude glas koji podsjeća na važnost vladavine prava i demokratskih standarda.

Od prijave do presude – zatvorske kazne za izbornu prevaru u Novom Gradu (RS) stigle nakon 3 godine



Koalicija „Pod lupom“ je za Opće izbore 2022. godine na izborni dan (02.10.2022.) zabilježila teško kršenje Izbornog zakona BiH u Novom Gradu (prije Bosanski Novi). Slučaj se odnosio na donošenje dva bunta označenih glasačkih listića na biračko mjesto u Hozici (007B051). Tada je o svemu obaviještena općinska izborna komisija, Centralna izborna komisija BiH, policija i tužilaštvo.

S obzirom na to da je među izbornim listićima bilo i glasačkih listića za izbore na nivou države Bosne i Hercegovine, kao i entiteta, isti dan su koordinisano djelovali Tužilaštvo BiH i OJT Prijedor. Glavni tužilac Tužilaštva BiH je u koordinaciji sa glavnim tužiocem OJT Prijedor, dao naredbu MUP-u RS da liše slobode pet članova biračkog odbora iz Novog Grada.

Na odgođenim izborima koji su se održali sedam kasnije kasnije, izborni proces je protekao bez problema, a krajem decembra iste godine Tužilaštvo BiH je podiglo optužnicu protiv dvije osobe koje su se teretile da su dana 1. i 2. 10.2022. u prostorijama Društvenog doma Hozici gdje se nalazilo biračko mjesto, S.H. u svojstvu predsjednika biračkog odbora i E.V. kao član, postupile suprotno odredbama Izbornog zakona BiH i odredbama Pravilnika o provođenju izbora u BiH. Teretile su se da su po prethodnom dogovoru, prije početka izbornog dana u večernjim satima, neovlašteno popunile 400 glasačkih listića.

Od navedenog broja, nezakonito je popunjeno 100 glasačkih listića za "Nivo 703" - Predsjedništvo BiH - srpski član, zatim 100 glasačkih listića za "Nivo 521" - Zastupnički/Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH, kao i 100 glasačkih listića za "Nivo 301" - Narodna skupština Republike Srpske. Nadalje, nezakonito je popunjeno i ovjereno 49 glasačkih listića za "Nivo 600" - predsjednik i potpredsjednik Republike Srpske, zatim još 51 glasački listić za "Nivo 600" - predsjednik i potpredsjednik Republike Srpske.

Optužene su se teretile da su u svojstvu članova biračkog odbora, pokušale krivotvoriti rezultate izbora dodavanjem glasova unaprijed popunivši 400 glasačkih listića, čime su počinile kazneno djelo Izborna prevara iz članka 154. KZ BiH.

Navedeni član kaže da će oni koji urade izbornu prevaru biti kažnjeni kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Skoro tri godine nakon što je počinjena izborna prevara, konačno su počinioci krivičnog djela i kažnjeni. Tužilaštvo BiH je krajem septembra 2025. godine zaprimilo drugostepenu odluku Suda BiH kojom je uvažena žalba Tužilaštva BiH i izrečena osuđujuća presuda kojom je optužena S.H. osuđena na kaznu zatvora od jedne godine, a optužena E.V. na kaznu zatvora od 10 mjeseci.

Iako se radi o pozitivnom primjeru gdje su počinioci krivičnog djela sankcionisani i dalje postoji potreba da se izborne nepravilnosti sankcionišu efikasnije i blagovremeno kako bi se vratilo povjerenja građana u izborni proces, institucije i kako bi sankcije imale odvraćajući karakter.

...jer nam je stalo!

